

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar

doi

zenodo

Open AIRE

+998335668888

<https://www.innovative-world.com>

2026

«INNOVATIVE WORLD» ILMIIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI

«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2026-YIL № 5-SONLI ILMIIY,
MASOFAVIY, ONLAYN KONFERENSIYASI

ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR »
NOMLI ILMIIY, MASOFAVIY, ONLAYN KONFERENSIYASI

TA'LIM TIZIMI ORQALI INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI

Yusupova Ranoxon Tolibjonovna

Andijon davlat texnika instituti "Tillar va Gumanitar fanlar"

kafedrasida katta o'qituvchisi,

falsafa fanlari falsafa doktori (PhD),

E-mail: yusupovar99@gmail.com

Yoqubjonova Donoxon Xursanboy qizi

Andijon davlat texnika instituti "Yengil sanoat muhandisligi" yo'nalishi

2-kurs K-09-24-gurux talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada ta'lim tizimi orqali inson kapitalini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Inson kapitalining iqtisodiy o'sish va ijtimoiy taraqqiyotdagi o'rnini tahlil qilinib, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining ahamiyati ochib berilgan. Tadqiqot natijasida ta'lim tizimini takomillashtirish, raqamli transformatsiyani jadallashtirish va kadrlar salohiyatini oshirish bo'yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: inson kapitali, ta'lim tizimi, ijtimoiy rivojlanish, iqtisodiy o'sish, raqamli ta'lim, innovatsiya, kompetensiya, bilim iqtisodiyoti

Kirish. Hozirgi globallashtirish davrida inson kapitali davlatlarning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishida hal qiluvchi omilga aylanmoqda. Inson kapitali nafaqat bilim va malakani, balki ijodiy fikrlash, innovatsion yondashuv va mehnat unumdorligini ham o'z ichiga oladi. Shu sababli, uni rivojlantirishning eng muhim vositasi sifatida ta'lim tizimi alohida ahamiyat kasb etadi.

O'zbekiston sharoitida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarga moslashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali inson kapitalini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylangan. Shu bois ushbu mavzu ilmiy jihatdan dolzarb hisoblanadi.[1]

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda ilmiy tahlilning bir qator metodlaridan foydalanildi. Jumladan, tahlil va sintez usullari yordamida inson kapitali va ta'lim tizimi o'rtasidagi bog'liqlik o'rganildi. Taqqoslash usuli orqali rivojlangan davlatlar tajribasi tahlil qilindi. Statistik tahlil asosida ta'lim ko'rsatkichlari baholandi. Tizimli yondashuv orqali ta'lim, iqtisodiyot va ijtimoiy rivojlanish o'rtasidagi uzviy aloqadorlik aniqlashtirildi.

Asosiy qism. Inson kapitali tushunchasi zamonaviy iqtisodiy nazariyada muhim o'rin egallaydi. U jamiyat a'zolarining bilim darajasi, kasbiy malakasi, tajribasi va sog'lig'ini o'z ichiga olgan holda iqtisodiy rivojlanishning asosiy resursi sifatida qaraladi. Inson kapitalining shakllanishida esa ta'lim tizimi yetakchi rol o'ynaydi. Chunki aynan ta'lim orqali shaxsning intellektual salohiyati, kasbiy kompetensiyasi va ijtimoiy faolligi shakllanadi.

Zamonaviy sharoitda ta'lim tizimi tubdan o'zgarib bormoqda. An'anaviy ta'lim shakllari o'rnini innovatsion yondashuvlar egallamoqda. Jumladan, raqamli texnologiyalarning joriy etilishi ta'lim jarayonining sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Masofaviy ta'lim, onlayn platformalar, elektron darsliklar

va sun'iy intellekt asosidagi tizimlar ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Bu esa o'z navbatida inson kapitalining sifat jihatidan o'sishiga olib kelmoqda.[2]

Ta'lim tizimida kompetensiyaga asoslangan yondashuv ham muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko'nikmalar, muammoli vaziyatlarni hal qilish qobiliyati va kreativ fikrlash ham yuqori baholanmoqda. Shu sababli ta'lim tizimi yoshlarni faqat bilim bilan emas, balki real hayotga tayyorlashga qaratilgan bo'lishi lozim. Bu esa inson kapitalining raqobatbardoshligini oshiradi.

Shuningdek, inson kapitalini rivojlantirishda uzluksiz ta'lim tizimi muhim o'rin tutadi. "Hayot davomida ta'lim" konsepsiyasi shaxsning doimiy ravishda bilim va malakasini oshirib borishini nazarda tutadi. Bu esa mehnat bozoridagi o'zgarishlarga moslashish imkonini beradi. Zamonaviy iqtisodiyotda kasblar tez o'zgarayotganligi sababli, inson kapitalining moslashuvchanligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Ta'lim tizimining rivojlanishi bevosita iqtisodiy o'sishga ta'sir ko'rsatadi. Sifatli ta'lim olgan kadrlar ishlab chiqarishda yuqori samaradorlikni ta'minlaydi, innovatsion faoliyatni rivojlantiradi va yangi texnologiyalarni yaratishda faol ishtirok etadi. Bu esa mamlakatning global iqtisodiyotdagi raqobatbardoshligini oshiradi.

Biroq ta'lim tizimida mavjud muammolar ham inson kapitalining to'liq rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda. Jumladan, ayrim hududlarda ta'lim sifati pastligi, malakali pedagog kadrlar yetishmasligi va moddiy-texnik bazaning zaifligi muhim muammolar qatoriga kiradi. Shuningdek, raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi ham ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishni sekinlashtirmoqda.[3]

Ushbu muammolarni hal etish uchun ta'lim tizimini kompleks isloh qilish zarur. Jumladan, o'qituvchilar malakasini oshirish, zamonaviy o'quv dasturlarini joriy etish, raqamli texnologiyalarni keng qo'llash va xalqaro tajribani o'rganish muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish orqali ta'lim tizimini moliyalashtirishni takomillashtirish mumkin.

Umuman olganda, ta'lim tizimi orqali inson kapitalini rivojlantirish nafaqat iqtisodiy o'sish, balki ijtimoiy barqarorlik va farovonlikni ta'minlashning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Tahlil natijalari

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki:

- Ta'lim sifati va inson kapitali o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjud
- Raqamli texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshiradi
- Innovatsion ta'lim yondashuvlari iqtisodiy o'sishga xizmat qiladi
- Inson kapitali rivoji ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi

Xulosa qilib aytganda, ta'lim tizimi inson kapitalini rivojlantirishning asosiy mexanizmi hisoblanadi. Zamonaviy sharoitda ta'limni raqamlashtirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va malakali kadrlar tayyorlash ustuvor vazifalardan biri

bo'lishi lozim. Bu esa mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi va ijtimoiy farovonligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. **"Ta'lim to'g'risida"gi Qonun.** – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. **"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida.** – Toshkent, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni. **Oliy ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi (2030 yilgacha).** – Toshkent, 2019.
4. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. **Ta'lim tizimini rivojlantirishga oid me'yoriy hujjatlar to'plami.** – Toshkent, 2021.
5. Abduqodirov A.A. **Ta'limda axborot texnologiyalari.** – Toshkent: Fan, 2018.
6. Yo'ldoshev J., Usmonov S. **Pedagogik texnologiyalar asoslari.** – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
7. Qosimov G'. **Inson kapitali va uning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni.** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
8. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. **Statistik axborotlar to'plami.** – Toshkent, 2023.
9. Karimov I.A. **Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.** – Toshkent: Ma'naviyat, 2010.
10. O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi. **Innovatsion rivojlanish bo'yicha yillik hisobotlar.** – Toshkent, 2022.

